

การวิเคราะห์รูปแบบ กระบวนการและปัญหาการสอนสุขภาพแก่สตรีมีครรภ์
ที่หน่วยฝากครรภ์ในโรงพยาบาล กรุงเทพมหานคร

นางสาวจวงจันทร์ สุทธิศิริ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-615-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017791 117263087

AN ANALYSIS OF PATTERN, PROCESS AND PROBLEMS OF HEALTH TEACHING
OF PREGNANT WOMEN AT PRENATAL CLINICS IN HOSPITALS,
BANGKOK METROPOLIS

MISS CHUANGCHAN SUTTHASIRI

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
NURSING ADMINISTRATION PROGRAM
GRADUATE SCHOOL
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1991

ISBN 974-578-615-2

จวงจันทร์ สุทธิศิริ : การวิเคราะห์รูปแบบ กระบวนการและปัญหาการสอนสุขภาพแก่สตรีมีครรภ์
ที่หน่วยฝากครรภ์ ในโรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร (AN ANALYSIS OF PATTERN, PROCESS
AND PROBLEMS OF HEALTH TEACHING OF PREGNANT WOMEN AT PRENATAL
CLINICS IN HOSPITALS, BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.พวงรัตน์
บุญधानุรักษ์, 135 หน้า. ISBN 974-578-615-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการสอนสุขภาพ วิเคราะห์กระบวนการสอน
และวิเคราะห์ปัญหาการสอนสุขภาพแก่สตรีมีครรภ์ กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ หัวหน้าหน่วยฝากครรภ์ใน
โรงพยาบาลจำนวน 5 คน พยาบาลวิชาชีพและนักศึกษาพยาบาลในหน่วยฝากครรภ์ จำนวน 34 คน และสตรี
มีครรภ์ที่มารับบริการจำนวน 279 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสังเกต และคู่มือ
แบบสังเกต ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และผ่านการทดสอบความตรงตามเนื้อหา และความเที่ยงภายในแล้ว
ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการสอนที่ใช้มากที่สุด คือ 3 ใน 5 โรงพยาบาล จัดแบบที่มีผู้เรียนทั้งสตรีมีครรภ์
แรกและครรภ์หลัง วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ เป็นผู้ที่ไม่มียุติกรรมก่อน โดยสอนเกี่ยวกับคำแนะนำในระยะก่อน-
คลอดรวมกันทั้งหมด ครอบคลุมทุกระยะของการตั้งครรภ์ และผู้สอนคือ นักศึกษาพยาบาล

2. พยาบาลวิชาชีพและนักศึกษาพยาบาลใช้กระบวนการสอนอยู่ในระดับต่ำคือ ชั้นประเมินปัญหา
ก่อนสอน อยู่ในระดับปานกลางคือ ชั้นปฏิบัติการสอน และอยู่ในระดับดีมากคือ ชั้นวางแผนการสอนและ
ประเมินผลการสอน

สำหรับชั้นปฏิบัติการสอนนั้นพบว่า ใช้วิธีบรรยายทุกโรงพยาบาล และใช้สื่อการศึกษา คือ ภาพ-
พลิกมากที่สุด

3. พยาบาลวิชาชีพ นักศึกษาพยาบาล และสตรีมีครรภ์ มีความเห็นว่า ปัญหาด้านผู้เรียนและ
ผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับน้อย

4. หัวหน้าหน่วยฝากครรภ์ พยาบาลวิชาชีพ และนักศึกษาพยาบาล มีความเห็นว่า ปัญหาด้าน
การบริหารอยู่ในระดับปานกลาง

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
(เดิม เป็นภาควิชาพยาบาลศึกษา)

สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล

ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติกร ๑๖๐๐๗๗๖ ๑๖๐๗๖๖

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ๑๖๐๗๖๖

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

CHUANGCHAN SUTTHASIRI : AN ANALYSIS OF PATTERN, PROCESS AND PROBLEMS OF HEALTH TEACHING OF PREGNANT WOMEN AT PRENATAL CLINICS IN HOSPITALS, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. PUANGRAT BOONYANURAK, Ed.D. 135 pp. ISBN 974-578-615-2

The purposes of this research were to analyze the health teaching patterns, teaching process and health teaching problems which provided for pregnant women. The sample groups were 5 heads of prenatal clinic, 34 professional nurses and nursing students and 279 pregnant women. The research instruments developed by the investigator were the questionnaire related to health teaching patterns, the observation checklist and manual concerning teaching process and the questionnaire related to health teaching problems. These instruments were tested for content validity and reliability.

The major findings were as follows :

1. Health teaching pattern that has been using in the most places, three out of five hospitals were designed by mixing among primigravida and multigravida; teenage-pregnants and middle age-pregnants, noncomplicated pregnancy by using the prenatal health practice which covered the whole process of pregnancy; and the instructors were nursing students.

2. Concerning the teaching learning process, the professional nurses and nursing students demonstrated the low level in health problem assessment, middle level in teaching practice, and good level in planning and evaluation steps.

In addition, the most popular teaching method was lecture and flipchart was used most.

3. Professional nurses, nursing students and pregnant women expressed that problems concerning learners and teachers at middle level, and problems in environment at low level.

4. Heads of prenatal clinic, professional nurses, and nursing students, expressed that the administrative problems was at middle level.

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
(เดิมเป็นภาควิชาพยาบาลศึกษา)
สาขาวิชา ภาวณบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต (นางสาว)
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์รูปแบบ กระบวนการและปัญหาการสอนสู่คุณภาพแก่สตรีมีครรภ์
ที่หน่วยฝากครรภ์ในโรงพยาบาล กรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวจวงจันทร์ สุกขศิริ
ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการ
พยาบาล (เดิมเป็นภาควิชาพยาบาลศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ บุญยานุรักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรวิทย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบ
(รองศาสตราจารย์ สมคิด รัชชาลัย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ บุญยานุรักษ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ บุญนารักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัยที่ได้ให้ข้อคิดเห็น คำปรึกษา และคำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สถิติ และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน ที่กรุณาตรวจ ตลอดจนให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาล คณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล หัวหน้าฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลต่าง ๆ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกระดับ และสตรีมีครรภ์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความสะดวกและความร่วมมือเป็นอย่างดี และขอขอบคุณทุกท่านที่ให้อำนาจใจและช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

จวงจันทร์ สุทนต์ศิริ

สารบัญ

	หน้า	
บทคัดย่อภาษาไทย	ง	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ	
กิตติกรรมประกาศ	ฉ	
สารบัญตาราง	ณ	
บทที่		
1	บทนำ	
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
	ปัญหาในการวิจัย	5
	ขอบเขตของการวิจัย	5
	ข้อตกลงเบื้องต้น	5
	คำจำกัดความ	6
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	8
2	วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
3	วิธีการดำเนินการวิจัย	39
	ประชากรและตัวอย่าง	39
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
	การรวบรวมข้อมูล	47
	การวิเคราะห์ข้อมูล	48
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	83
	สรุปผลการวิจัย	85
	อภิปรายผลการวิจัย	88
	ข้อเสนอแนะ	95

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	106
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย	107
ประวัติผู้เขียน	135

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เปรียบเทียบระบบการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยกับกระบวนการพยาบาล	18
2	จำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้เรียนจำแนกตามโรงพยาบาล	41
3	จำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้สอนจำแนกตามโรงพยาบาล	41
4	จำนวนและร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคล	50
5	จำนวนและร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของสตรีมีครรภ์	52
6	ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติกระบวนการสอน ในการสอนสตรีมีครรภ์เป็นรายด้าน	54
7	ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติขั้นประเมินปัญหาการสอนในการสอนสตรีมีครรภ์เป็นรายข้อ	56
8	ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติขั้นการวางแผนการสอนในการสอนสตรีมีครรภ์เป็นรายข้อ	58
9	ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติขั้นปฏิบัติการสอนในการสอนสตรีมีครรภ์เป็นรายข้อ	60
10	จำนวนและร้อยละของผู้สอนที่ใช้วิธีการสอนและอุปกรณ์การสอนในขั้นปฏิบัติการสอน	61
11	ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติขั้นประเมินผลการสอนในการสอนสตรีมีครรภ์เป็นรายข้อ	62
12	ค่าเฉลี่ยของปัญหาในการสอนสตรีมีครรภ์ในด้านผู้สอน ผู้เรียน สิ่งแวดล้อมตามการรายงานของผู้เรียนเป็นรายด้าน	63
13	ค่าเฉลี่ยของปัญหาในการสอนสตรีมีครรภ์ในด้านผู้สอนตามการรายงานของผู้เรียนเป็นรายข้อ	64
14	ค่าเฉลี่ยของปัญหาในการสอนสตรีมีครรภ์ในด้านผู้เรียนตามการรายงานของผู้เรียนเป็นรายข้อ	66
15	ค่าเฉลี่ยของปัญหาในการสอนสตรีมีครรภ์ในด้านสิ่งแวดล้อมตามการรายงานของผู้เรียนเป็นรายข้อ	68
16	ค่าเฉลี่ยของปัญหาในการสอนสตรีมีครรภ์ในด้านผู้สอน ผู้เรียน สิ่งแวดล้อมตามการรายงานของผู้สอนโดยรวม	70
17	ค่าเฉลี่ยปัญหาในการสอนสตรีมีครรภ์ในด้านผู้สอนตามการรายงานของผู้สอนเป็นรายข้อ	71
18	ค่าเฉลี่ยของปัญหาในการสอนสตรีมีครรภ์ในด้านผู้เรียนตามการรายงานของผู้สอนเป็นรายข้อ	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	ค่าเฉลี่ยของปัญหาในการสอนสตรีมีครรภ์ในด้านสิ่งแวดล้อมตามการรายงาน ของผู้สอนเป็นรายข้อ	75
20	ค่าเฉลี่ยของปัญหาในการสอนสตรีมีครรภ์ในด้านการบริหารตามการรายงาน ของผู้สอน	77
21	ค่าเฉลี่ยของปัญหาในการสอนสตรีมีครรภ์ในด้านการบริหารตามการรายงาน ของหัวหน้าหน่วยฝากครรภ์	81